

Samfunnsmessige konsekvenser Sotabotnen kraftverk

Prosjekt:	Kvitingen II pumpekraftverk konsesjonssøknad	Prosjektnr.:	10243580
Kunde:	Eviny Fornybar AS	Prosjektleder:	Magne Myhra Skog
Utarbeidet av:	Baste Meltvedt	Dato:	23.01.2026
Kontrollert av:	Håkon Hagtvet 14.11.2025	Godkjent av:	Solveig Angell-Petersen 23.01.2026
Dokumentnr.:	10243580-RIING-NOT-014	Rev.:	01

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
00	17.11.2025	1. utgave notat til oversendelse	NO1A6H	NOHAHK	NOSOAN
01	21.01.2026	Mindre språklige endringer	NO1A6H	NOHAHK	NOSOAN

Sammendrag

Etablering av Sotabotnen kraftverk vurderes til å ha en *samlet positiv konsekvens* på samfunn i de berørte kommunene. Vurderingen av konsekvensen omhandler hvordan ulike samfunnstemaer blir berørt av tiltaket, både i anleggsperioden og driftsperioden, se Tabell 1-1. De berørte kommunene er Samnanger og Kvam herad. Konsekvensen for hver kommune er lik. Dette har sammenheng med at kommunene er relativt like og at konsekvensen av tiltaket treffer relativt likt. Konsekvensen for de ulike deltemaene er imidlertid ulike. Fordeling av skatt- og avgiftsordninger mellom de to kommunene vil treffe ulikt. Samnanger kommune vil få inntekter fra eiendomsskatt, Kvam herad vil få en høyere andel av inntekter fra konsesjonskraft. Kvam herad er inntakskommunen som gir en høyere andel av konsesjonskraft. I det følgende begrunnes vurdering av konsekvensen for de ulike deltemaene.

Tabell 1-1. Sammenstilling av konsekvenser for samfunn vurdert fra en 7-delt skala.

Samfunnstema	Anleggsperiode	Driftsperiode
Befolkning og boligbygging	Ubetydelig	Ubetydelig
Næring og sysselsetting	Stor positiv	Ubetydelig
Kommunens tjenestetilbud og økonomi	Middels positiv	Middels positiv
Sosiale og helsemessige forhold	Liten negativ	Ubetydelig

Samfunnstemaene er vurdert med egen metode der konsekvensen i anleggs- og driftsfasen er vurdert ut ifra en 7-delt skala fra stor negativ konsekvens til stor positiv konsekvens. Konsekvensene for samfunn er utredet av Håkon Hagtvet og Baste Meltvedt som er samfunnsøkonomer i Sweco. Utredningen omhandler kun kraftverket, samfunn ligger ikke inne som et fagtema i NVE sin mal for konsesjonssøknad av nettanlegg.

1 Samfunn

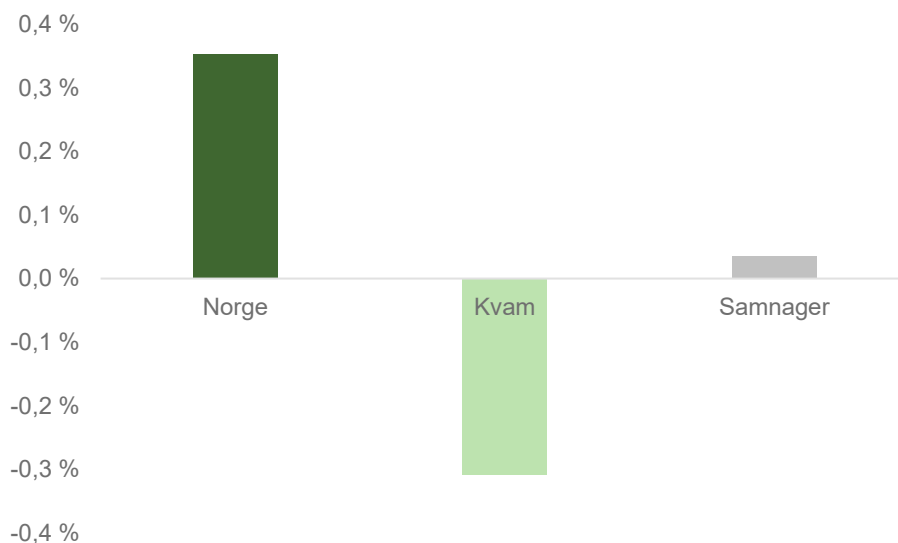
1.1 Befolkningsutvikling og boligbygging

1.1.1 Dagens situasjon

Influensområdet består hovedsakelig av skog, fjell, og noe jordbruk og bebyggelse. Tiltaket om etablering av Sotabotnen kraftverk påvirker Samnanger og Kvam herad på Vestlandet. Selve kraftverket er planlagt å bli etablert i Samnanger kommune med planlagt tipp ved Kvitingsvatnet, men inntaket er fra Svartavatnet, også kalt Holmavatn, som ligger i Kvam herad. Områdene i nærheten av tipp og inntak omtales heretter som influensområdet.

Samnager og Kvam herad er kommuner med et lavt antall innbyggere, sammenlignet med andre kommuner i landet. For Samnanger forventer Statistisk sentralbyrå (SSB) et uendret antall innbyggere, mens i Kvam herad forventes en svak reduksjon. I andre kvartal 2025 hadde Samnanger kommune 2 499 innbyggere.¹ I Kvam herad var det registrert 8 508 innbyggere på samme tidspunkt.² Fra SSB sin kommunestatistikk er det forventet at Samnanger kommune vil ha en befolkning på 2 523 innbyggere i 2050, som er en årlig økning på 0,04 prosent. I Kvam herad er det forventet at det er 7 812 innbyggere i 2050, altså en årlig reduksjon på omtrent 0,3 prosent. Figur 1-1 illustrerer forskjellen i prosentvis endring 2025-2050 mellom kommunene og hele landet.³

Figur 1-1. Årlig befolkningsutvikling 2025-2050.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (MMMM), 2025

Antall bosatte i influensområdet er svært lavt. Fra Figur 1-2 kommer det frem at det kun er registrert et fåtall bosatte ved Kleivane, i nærheten Kvitingsvatnet i Samnanger. Ved Holmavatnet i Kvam herad er det ingen bosatte.

¹ SSB kommunefakta for Samnanger kommune (16.09.2025)

² SSB kommunefakta for Kvam kommune (16.09.2025)

³ SSB tabell 14288 (16.09.2025)

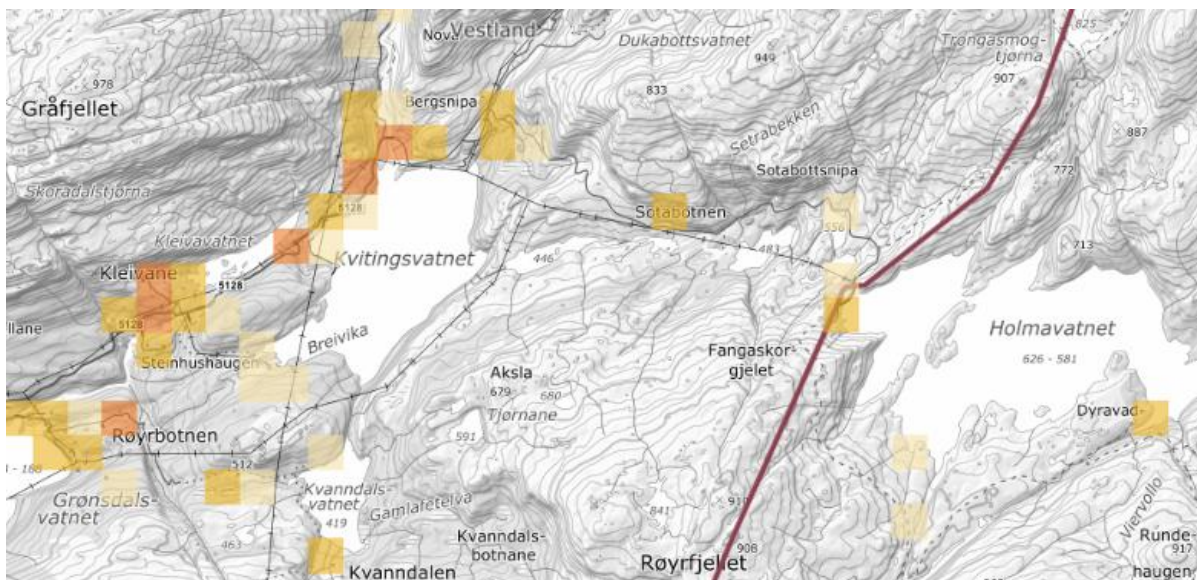
Figur 1-2. Befolkningsspredning

Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025 (ruter 250 m x 250 m)

Innenfor influensområdet i Samnanger er det en del bygninger, mens innslaget av bygninger er lavere i Kvam herad, se Figur 1-3. Sett i sammenheng med at befolkningen er svært lavt innenfor influensområdet, antas det at bygningene er hytter eller annen bygningsmasse, og ikke boliger. Figur 1-3 viser befolkningsspredning og bygningsmasse rundt influensområdet i Samnanger kommune og Kvam herad er. Kartgrunnlaget er hentet ut fra SSB sin kartdatabase.

Figur 1-3. Konsentrasjon bygningsmasse.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025 (ruter 250 m x 250 m, for 2025)

1.1.2 Konsekvensanalyse

Virkninger for befolkningsutvikling og boligbygging for Sotabotnen kraftverk antas å bli *ubetydelig*.

Etablering av nytt vannkraftverk vil ha liten påvirkning på antall innbyggere og boligbygging på lang sikt. I driftsperioden forventes det ingen effekt av prosjektet på antall sysselsatte i de berørte kommunene i, se

kapittel 1.2 for en nærmere forklaring. I anleggsperiode vil imidlertid sysselsettingen øke, men det forventes ikke at effekt vil påvirke antall innbyggere og boligbygging på lang sikt.

1.2 Næringsliv og sysselsetting

Næringsliv er en betegnelse for all økonomisk virksomhet i et område. Dette inkluderer produksjon av varer og tjenester, både i offentlig og privat sektor. Sysselsetting refererer til antall personer som utfører arbeid innenfor næringslivet.

1.2.1 Dagens situasjon

De tre største næringsgruppene i Samnanger kommunen er helse- og sosialtjenester, bygge- og anleggsvirksomhet og varehandel, reparasjon av motorvogner, se Tabell 1-1. For Kvam herad er situasjonen liknende, men industri har en høyere prosentandel sammenlignet med bygge- og anleggsvirksomhet. Samtidig viser Tabell 1-1 at det er flere i Kvam herad som jobber innenfor undervisning og jordbruk, skogbruk og fiske, sammenlignet med Samnanger.

Tabell 1-1. Oversikt over sysselsetting i Samnanger og Kvam kommune i 2024.

Næring	Samnanger	Kvam herad
Jordbruk, skogbruk og fiske	47	297
Bergverksdrift og utvinning	61	206
Industri	104	474
Elektrisitet, vann og renovasjon	23	57
Bygge- og anleggsvirksomhet	159	395
Varehandel, reparasjon av motorvogner	157	413
Transport og lagring	51	232
Overnattings- og serveringsvirksomhet	39	131
Informasjon og kommunikasjon	14	36
Finansiering og forsikring	10	22
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	42	179
Forretningsmessig tjenesteyting	42	87
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	64	264
Undervisning	68	387
Helse- og sosialtjenester	250	905
Personlig tjenesteyting	40	156
Uoppgitt	8	19

Kilde: Statistisk sentralbyrå⁴

Innenfor influensområdet er det få bedrifter, se Figur 1-4.

⁴ SSB tabell 13470 (16.09.2025)

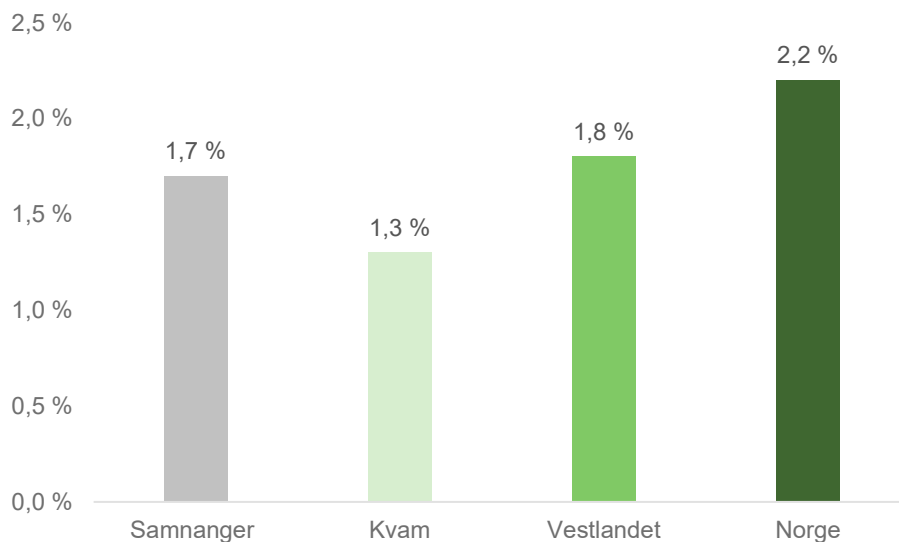
Figur 1-4. Konsentrasjon av bedrifter. Grønn sirkel illustrerer eneste tilfellet av bedrifter i området.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025 (ruter 250 m x 250 m, for 2025)

Antall registrerte arbeidsledige av arbeidsstyrken i Samnanger kommune (1,7%) og Kvam herad (1,3%) ligger både under landsgjennomsnittet (2,2%) og Vestlandet fylket (1,8%). Figur 1-5 viser prosentandel av arbeidsstyrken som var registrert som helt arbeidsledige hos NAV i august 2025.

Figur 1-5. Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken for august 2025.

Kilde: NAV, 2025⁵

1.2.2 Konsekvensanalyse

Innenfor næringsliv og sysselsetting er konsekvenser for anleggsperioden og driftsperioden vurdert.

⁵ Helt ledige. Fylke og kommune. August 2025. (16.09.2025)

1.2.2.1 Anleggsperioden

Virkninger for næringsliv og sysselsetting i anleggsperioden for Sotabotnen kraftverk antas å bli *stor positiv*.

Beregnet investeringskostnad for bygging av nytt kraftverk er ca. 1430 mill. kroner over en periode på 2,5 år. Tiltaket vil medføre positive virkninger for næringslivet i anleggsperioden, som følge av økt etterspørsel etter utstyr, varer og tjenester. Det anslås at kraftverket vil generere mellom 50-100 årsverk. Det er forventet å ansette rundt 120 ansatte og at lokale underentreprenører blir benyttet. I tillegg blir det anslått at det er behov for rundt 20-30 ansatte innenfor elektromekanikk og etablering av kraftledninger. Komponentene for elektromekanikk antas å bli anskaffet fra det internasjonale markedet. Det er usikkert om entreprenøren kan hente inn annen kompetanse innenfor elektrofag fra det lokale markedet. Hvis ikke må kompetansen hentes fra det nasjonale eller internasjonale markedet.

Økt etterspørsel etter utstyr, varer og tjenester vil øke aktiviteten innenfor de lokale bygg- og anleggsvirksomheter. Med rekruttering av lokal arbeidskraft vil kraftverket kunne ha positive effekter på også Kvam herad og Samnanger kommune. Fra Tabell 1-1 kommer det frem at 13 prosent av befolkningen som er bosatt i Samnanger er sysselsatt innen bygge- og anleggsvirksomhet, og innen Varehandel, reparasjon av motorvogner. I Kvam herad er 9 prosent av befolkningen ansatt i bygge- og anleggsvirksomhet. Dersom etableringen krever tilreisende arbeidskraft, vil dette føre til økt etterspørsel etter overnatting, mat og andre tjenester. Den økte etterspørselen vil bidra til å opprettholde og/eller øke aktiviteten i det lokale næringslivet i anleggsperioden. Som følge av at det forventes at den største andelen av personer med kompetanse innenfor elektrofag må hentes inn fra det nasjonale og internasjonale markedet, forventes det kun svak positiv effekt på lokal sysselsetting i denne delen av arbeidsmarkedet.

1.2.2.2 Driftsperioden

Virkninger for næringsliv og sysselsetting i driftsperioden for Sotabotnen kraftverk antas å bli *ubetydelig*.

I driftsperioden antas det at kraftverket ikke vil medføre store endringer i sysselsetting. Dagens kraftverk er i stor grad fjernstyrt og det vil derfor ikke være en stor etterspørsel i arbeidskraft. Det vil imidlertid være periodevist behov for service og andre tjenester, men dette vil trolig ikke føre til en stor økning i fast ansatte.

For næringslivet kan etablering av kraftverket ha positiv påvirkning, ettersom det stilles krav til krafttilgang. Riksrevisjonen gjennomførte en undersøkelse av kapasiteten i strømmettet tidligere i 2025. Konklusjonen er at det ikke er tilstrekkelig kapasitet i strømmettet, noe som blant fører til nasjonale prisforskjeller og er til hinder for næringsutvikling.⁶ Samnanger og Kvam herad er to små kommuner med under 10 000 innbyggere, og det er fremstår som at kommunene har god kraftforsyning. En økning i kraftproduksjonen kan imidlertid føre til en bedret kraftforsyning andre steder i landet, men en slik effekt vurderes som utenfor influensområdet.

1.3 Kommunens tjenestetilbud og økonomi

Kommunens tjenestetilbud og økonomi dekker den servicen som tilbys befolkningen i området, og hvordan tiltaket påvirker kommunens fremtidige inntekter og utgifter.

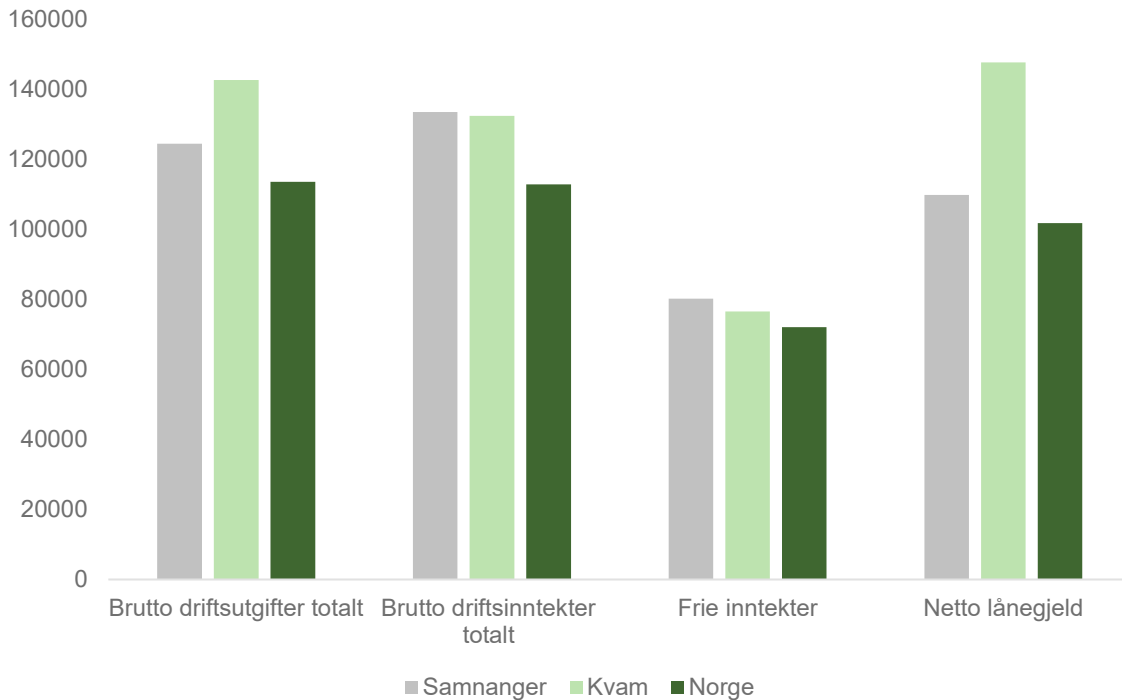
1.3.1 Dagens situasjon

Samnanger og Kvam herad har noe høyere inntekter per innbygger, enn andre kommuner. Imidlertid er utgiftene per innbygger også høyere enn resten av landet. Det samme gjelder kommunenes lånegjeld per innbygger. Figur 1-6 viser noen utvalgte finansielle nøkkeltall for Kvam herad og Samnanger sammenlignet med Norge generelt. Fra figuren kommer det frem at begge kommunene for alle nøkkeltallene ligger over gjennomsnittet for hele landet. Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd, og kan disponeres fritt av kommunen. For Samnanger kommune utgjør det omtrent 60

⁶ Riksrevisjonen. Riksrevisjonens undersøkelse av kapasiteten i strømmettet 18.03.2025. (01.10.2025)

prosent av kommunens samlede inntekter. For Kvam herad er det noe lavere på omtrent 57 prosent. Samnanger har en netto lånegjeld per innbygger som er litt over landsgjennomsnittet for norske kommuner, mens Kvam herad ligger markant over. Kvam herad har brutto driftsutgifter høyere enn inntekter.

Figur 1-6. Finansielle nøkkeltall per innbygger for Kvam herad og Samnanger kommune sammenlignet med Norge.

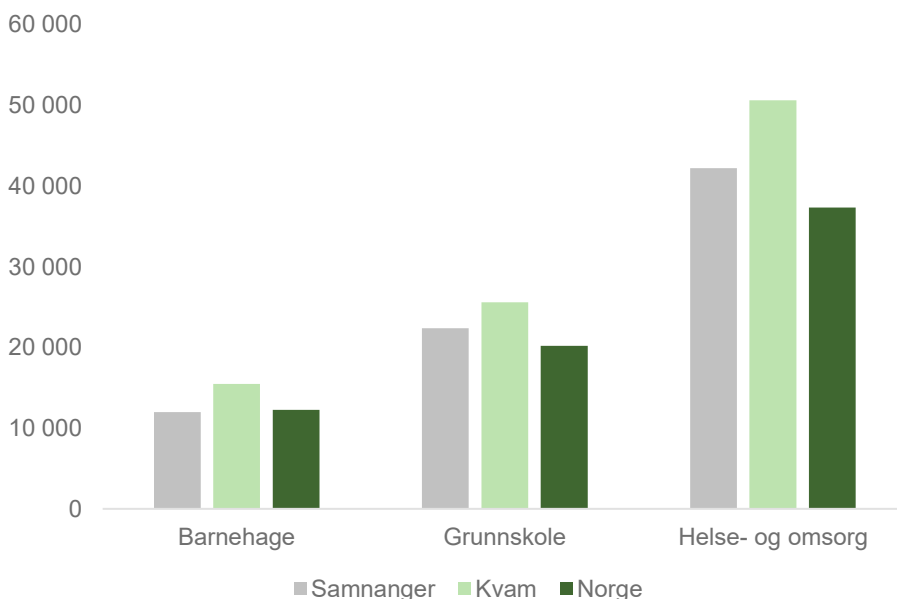

Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025⁷

Tjenesteområdene barnehage, grunnskole og helse og omsorg står for de største driftsutgiftene i norske kommuner. Samnanger kommune har høyere driftsutgifter innenfor tjenesteområdene grunnskole og helse- og omsorg, sammenlignet med resten av landet. Kommunen har imidlertid lavere driftsutgiftene innenfor tjenesteområdet barnehage, sammenlignet med resten av landet, se Figur 1-7. Kvam herad har høyere driftsutgifter innenfor alle de tre utvalgte tjenesteområdene, sammenlignet med resten av landet.

⁷ SSBs tabell 12137 (16.09.2025)

Figur 1-7. Brutto driftsutgifter per person innen tjenestoområdene barnehage, grunnskole og helse og omsorg i 2024. I gjennomsnitt de tre største utgiftspostene i norske kommuner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, 2025⁸

1.3.2 Konsekvensanalyse

1.3.2.1 Kommunale inntekter i anleggsperioden

Virkning for tjenestetilbud og kommunal økonomi i anleggsperioden for nytt kraftverk er vurdert til *middels positiv*.

De berørte kommunene har god tilgang på arbeidskraft innen bygg- og anleggsbransjen, og deler av behovet for varer og tjenester vil dekkes lokalt. Økt omsetning og sysselsetting vil gi økning i skattegrunnlag. På dette tidspunktet er det uvisst hvordan utforming og tildeling av entrepriser vil se ut, og derfor vanskelig å si noe konkret om leveranse av varer og tjenester. Det vil være en økning i inntektsskatt i anleggsperioden, men siden det ikke er avklart hvilke kommuner arbeidskraften hentes fra, er det usikkerhet rundt hvilke kommuner som mottar skatten.

1.3.2.2 Kommunale inntekter i driftsperioden

Virkningen for tjenestetilbud og kommunal økonomi i driftsfasen er vurdert til *middels positiv*.

Samlet sett vil nytt kraftverk gi økte inntekter til kommunene ved utbytte fra eierandeler, naturressursskatt, eiendomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgift uten å øke utgifter ved tjenestetilbud. Vannkraftverk skattlegges etter flere ulike ordninger som gir inntekt til kommune, fylkeskommune og staten. Disse ordningene inkluderer inntektsskatt, eiendomsskatt, grunnrenteskatt, naturressursskatt, konsesjonskraft, konsesjonsavgift og produksjonsavgift. Det er kun eiendomsskatt, konsesjonsavgift, konsesjonskraft og naturressursskatt som tilfaller kommunene.⁹ I tillegg påvirkes kommunen av endringer i personlig inntektsskatt i kommunen.

Dersom kraftverk eies av kommuner, vil disse kommunene motta eierutbytte på lik linje med utbytte fra andre finansielle eierskap. Eviny har en rekke eiere, der de to største er Statkraft med 43,44 prosent og Bergen kommune med 37,75 prosent. I tillegg har Kvam herad eierskap på 0,91 prosent, samt flere andre kommuner.¹⁰ Utbyttet til kommunene avhenger av kraftselskapets overskudd. Skatteproveny er ikke

⁸ SSBs tabell 12362 (16.09.2025)

⁹ Kommunesektorens kraftinntekter 2022. KS.no. (01.10.2025)

¹⁰ Eviny. Styre, ledelse og eiere (01.10.2025)

beregnet. Fordeling av skatt- og avgiftsordninger mellom de to kommunene vil treffe ulikt. Samnanger kommune vil få inntekter fra eiendomsskatt, Kvam herad vil få en høyere andel av inntekter fra konsesjonskraft. Kvam herad er inntakskommunen som gir en høyere andel av konsesjonskraft. Det vil ikke være behov for endringer i tjenestetilbudet fra kommunen ved etablering av et nytt kraftverk, ettersom det forventes uendret sysselsetting og antall innbyggere i driftsperioden.

Tabell 1-2. Oversikt over skatte- og avgiftsordninger som påvirker kommuneøkonomien

Skatt	Størrelse og endring på skatteinntekt til de berørte kommunene	Kommentar
Personlig inntektsskatt	0	Det vil ikke bli en økning i antall årsverk ved kraftverkene i driftsperioden. Drift av nytt kraftverk er planlagt løst med eksisterende bemanning.
Naturressursskatt	1,1 øre/kWh Sotabotnen er et pumpekraftverk. Det blir trolig en økning i GWh selv om det er netto produksjonssenkning da pumpingen i utgangspunktet teller som et industriforbruk. Grunnlaget for naturressursskatt er netto produksjon, ettersom denne reduseres noe, forventer man også en marginal reduksjon i naturressursskatten. Det vil ikke gi noen negativ effekt i forhold til samfunn siden Eviny eies av Statkraft og kommuner.	Vannkraftverk med generatorer på minst 10 MVA ilegges en naturressursskatt på 1,3 øre/kWh, der 1,1 øre/kWh går til kommunen(e) og resterende 0,2 øre/kWh går til fylkeskommunen.
Eiendomsskatt	Eviny har i dag fem kraftverk i Samnanger kommune. Med etablering av nytt kraftverk vil det være en økning i samlet kraftproduksjon, som gir økt eiendomsskatt til Samnanger.	Vertskommuner har anledning til å legge eiendomsskatt på kraftverk. Eiendomsskatten beregnes på bakgrunn av verdien av produksjon innenfor en minimums- og maksimumsgrense (0,95 og 2,74 kr/kWh år).
Konsesjonskraft ¹¹	Samnanger kommune og Kvam herad vil få en økning i inntekter som følge av etablering av nytt kraftverk. Inntaket til kraftverket ligger i Kvam herad som er magasinkommune. Samnanger kommune er kraftverkskommunen. Konsesjonskraft er sammensatt av reguleringskonsesjon og ervervskonsesjon. Konsesjonskraft fra en reguleringskonsesjon fordeles med 48,5 % til magasinkommunene, 48,5 % til fallkommunene og 3 % til kraftverkskommunen. Ervervskonsesjon blir fordelt med 97 % til fallkommunene og 3 % til kommunen der kraftverket ligger. Fordeling for fallkommune mellom Kvam herad og Samnanger kommune antas å være den samme som for dagens	Eiere av større vannkraftverk har plikt til å levere inntil 10 prosent av kraftgrunnlaget til kommunene som er berørt av kraftutbyggingen til en fastsatt pris. Verdien av konsesjonskraften varierer med kraftprisene, og bestemmes av differansen mellom konsesjonskraft og markedspris.

¹¹ NVE. Fakta om Konsesjonsavgifter og konsesjonskraft (30.10.2025)

	kraftverk. Det må tas hensyn til at det nye kraftverket kan utnytte større fall mot Kvitingvatnet når magasinet ligger lavere	
Konsesjonsavgifter	Samnanger kommune og Kvam herad vil få en økning i inntekter som følge av etablering av nytt kraftverk. Ved konsesjoner gitt etter vassdragsreguleringsloven eller vannfallrettighetsloven, plikter kraftverkseierene å betale en årlig avgift til staten og til de berørte kommunene. De kan også pålegges å betale til et næringsfond. NVE beregner mengde konsesjonsavgifter og fordelingen mellom de berørte kommunene. Avgiftssatsen indeksjusteres hvert femte år av NVE.	Kraftverkseiere kan være pliktige til å betale en årlig avgift til staten og de berørte kommunene for generelle skader og ulemper som ikke blir kompensert på annen måte.

1.4 Sosiale og helsemessige forhold

Sosiale forhold handler om hvordan mennesker har det i et samfunn, og om mennesker har et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Helsemessige forhold omhandler menneskers fysiske og psykiske helse. Folkehelseinstituttet (FHI) utarbeider årlig en folkehelseprofil for norske kommuner.

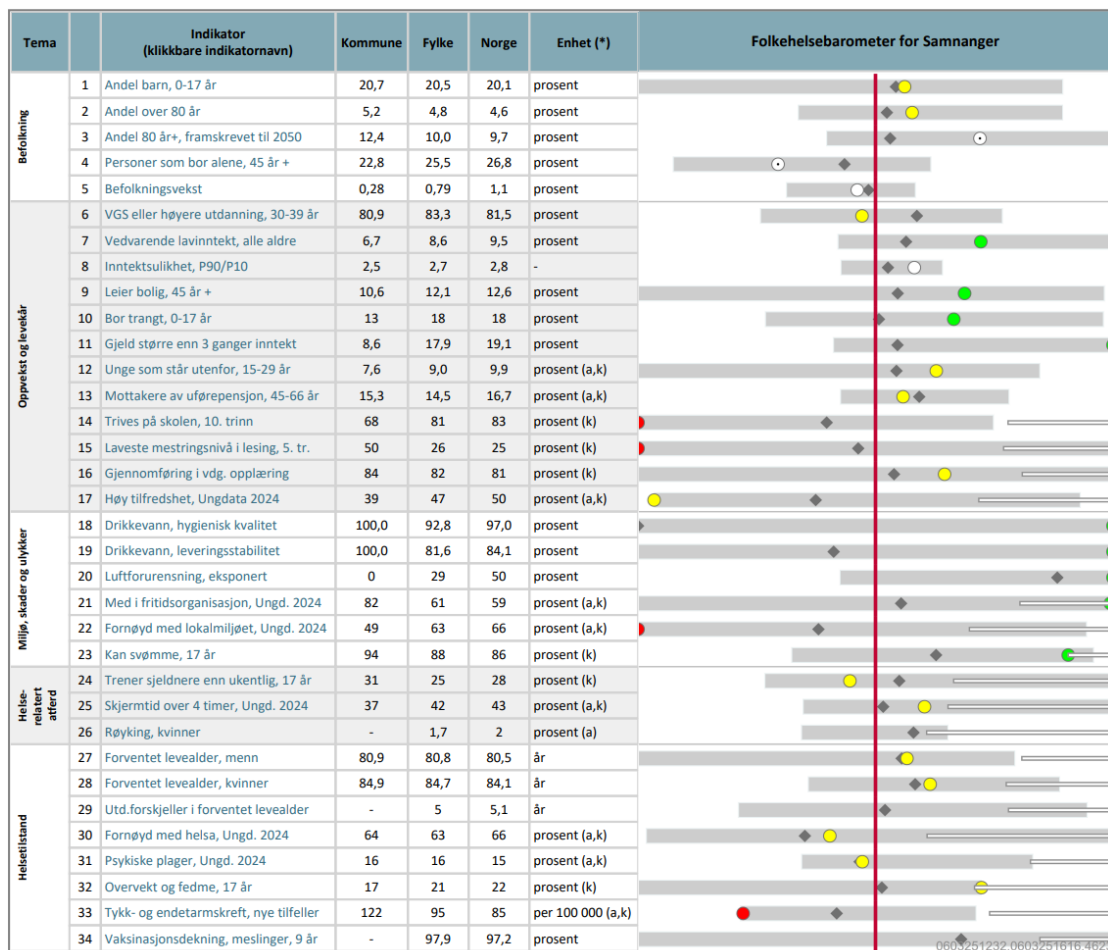
Folkehelseprofilen tar for seg både den fysiske og psykiske helsen i befolkningen, samt oppvekst, levekår og miljø.

1.4.1 Dagens situasjon

Helseprofilen til Samnanger kommune viser at kommunen har en befolkning som i stor grad ligner på resten av Norge. Det er imidlertid noen indikatorer som skiller seg ut. Samnanger kommune har en signifikant lavere andel av befolkningen som lever i husholdninger med en vedvarende lav inntekt, sammenlignet med resten av landet, se Figur 1-8. I tillegg kommer det frem det er færre barn (0-17 år) som bor trangt. Dette er indikatorer som tyder på at husholdningene i kommunen har god økonomi. Samtidig kommer det frem fra figuren at kommunen scorer signifikant dårligere på blant annet trivsel på skolen for 10. trinn og hvor fornøyd man er med lokalmiljøet. Forventet levealder for både kvinner og menn ligger noe over landsbasis.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Figur 1-8. Folkehelsebarometer for Samnanger kommune

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

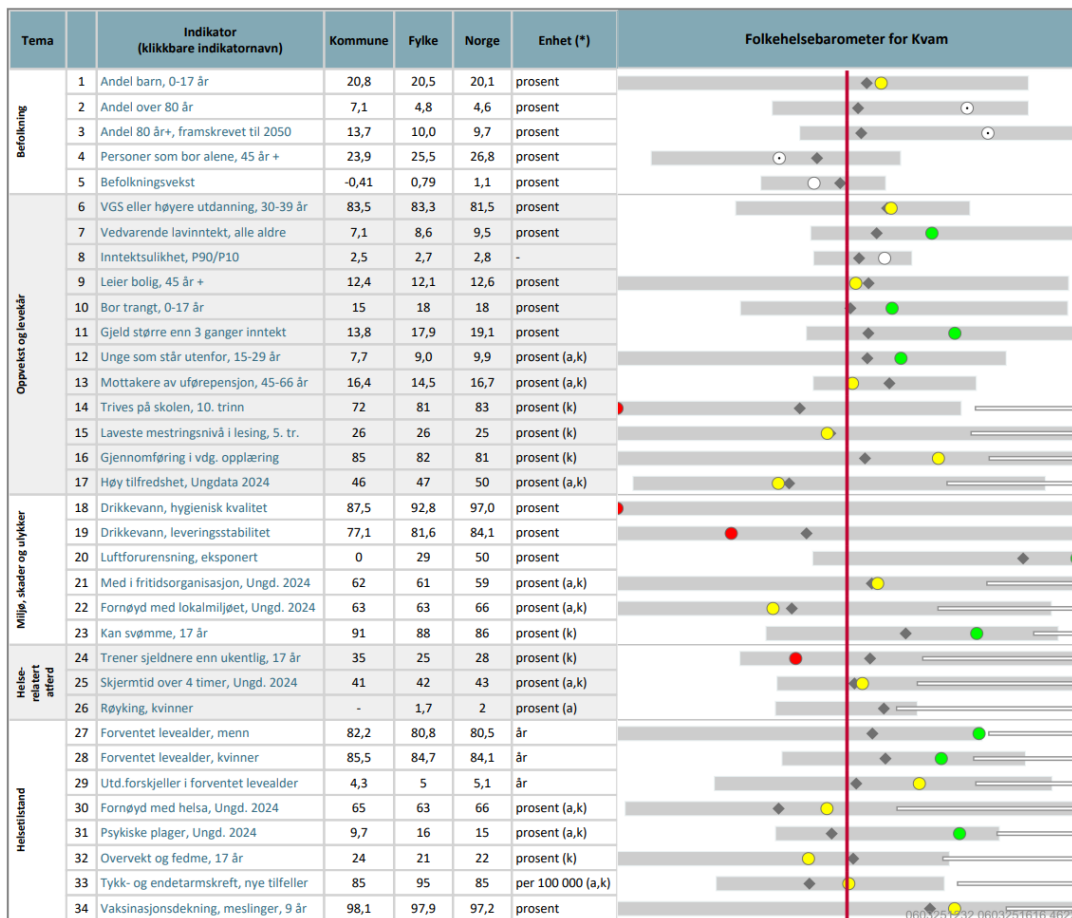
* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler [her](#).

Kilde: Folkehelseinstituttet, 2025¹²

Helseprofilen til Kvam herad viser at kommunen har en befolkning som i stor grad ligner på resten av Norge. Det er imidlertid noen indikatorer som skiller seg ut. Forventet levealder for både kvinner og menn er signifikant bedre enn resten av Norge. Det er i tillegg langt færre tilfeller psykiske plager blant ungdom, se Figur 1-9. Samtidig viser oversikten at kommunen har signifikant dårligere kvalitet og leveringsstabilitet på drikkevann.

¹² Helsedirektoratet. Folkehelseprofil Samnanger kommune (16.09.2025)

Figur 1-9. Folkehelsebarometer for Kvam herad

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler [her](#).

Kilde: Folkehelseinstituttet, 2025¹³

Tilgang på natur- og friluftsområder har betydning for folkehelsen. Generelt er mennesker mer aktive når grøntområder og anlegg for rekreasjon ligger i nærheten av hjemmet eller arbeidsplassen. Fysisk aktivitet forebygger sykdommer og plager, forbedrer den fysiske funksjonen og gir flere friske leveår. Nærhet til grønne områder har også en positiv innvirkning på helsen ved å redusere stress, forbedre den mentale helsen og øke trivselen.¹⁴ Det er flere turstier i området og fagrapport for friluftsliv har delt influensområdet inn i 19 delområder som er vurdert. Influensområdet omfatter alle arealer som har betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende og trivselsskapende aktivitet i nærmiljøet og i naturen ellers. Se fagrapporten om friluftsliv for en nærmere beskrivelse av friluftslivet i området. Friluftsliv er vurdert i egen fagrapport. Folkehelse i forbindelse med psykisk helse fra friluftsliv er vurdert under helsemessige forhold i kapittel 1.4.2.

1.4.2 Konsekvensanalyse

Tiltaket har en direkte helseeffekt som følge av endret kvalitet på turområder og økt forekomst av støv og støy. Slike konsekvenser er omtalt i andre fagrapporter, se Tabell 1-3. I denne fagrapporten omtales den indirekte effekten på psykisk helse som følge av helseeffektene.

¹³ Helsedirektoratet. Folkehelseprofil Kvam kommune (16.09.2025)

¹⁴ Helsedirektoratet. Sektorrapport om folkehelse 2021 (15.09.2025)

Tabell 1-3. Oversikt over hvilket fagtema som vurderer konsekvens for folkehelse

Effekt	Beskrivelse av effekt	Rapport	Konsekvens	Vurdering
Endret kvalitet i turområder	Redusert kvalitet i turområder medfører redusert nytte per tur og færre turer.	Friluftsliv	Noe negativ	Sweco vurderer i fagrapport for friluftsliv at nærområdet har et stort og variert tilbud av turområdet. Tiltaket kan påvirke området rundt Kvittingsvatnet
Helseeffekt av færre turer	Færre turer medfører mindre fysisk aktivitet, noe som har en negativ helseeffekt	Friluftsliv		
Støv	Støv kan forårsake helseskader og er en form for luftforurensning.	Fagrapport grunnforurensning, støv og massedeponi	Ubetydelig	Sweco vurderer i notat grunnforurensning, støv og massedeponi at det ikke trengs en fullstendig utredning av luftforurensning da det ikke er mistanke om luftforurensning på tiltaksområde nå, og at det heller ikke er bebyggelse som er sårbar for forurensning (sykehus, barnehage, osv) i området rundt tiltaket.
Støy	Støy kan forårsake helseskader, være belastende for de som opplever støyen og medføre kostnader for samfunnet.	Fagrapport støy	Ubetydelig konsekvens i driftsperioden. Middels negativ konsekvens i anleggsperioden.	For driftsperioden vurderer Sweco i fagrapport støy at Sotabotnen kraftverk gir ubetydelig konsekvens for nærliggende boliger og fritidsboliger. I anleggsfasen vurderes anlegget å gi middels negativ konsekvens for fritidsboliger nær Kvittingsvatnet dersom bare forutsatte skadereduserende tiltak iverksettes. Dersom foreslåtte skadereduserende tiltak iverksettes vurderes anleggsfasen å gi noe negativ konsekvens.
Endret psykisk helse som følge av endret kvalitet i turområder	Friluftsliv virker positivt inn på psykisk helse. Redusert nytte per tur og færre turer bidrar derfor til negativ effekt på folkehelsen. I tillegg vil redusert kvalitet i turområder, økt forekomst av støv og støy medføre økt bekymring, noe som også har en negativ effekt på folkehelsen.	Samfunn, herunder samfunnstema sosiale og helsemessige forhold	Ubetydelig for driftsperiode. Noe negativ for anleggsperiode	Sweco har i fagrapport for friluftsliv vurdert noe negativ konsekvens for friluftsliv. I fagrapport for samfunn har Sweco vurdert at konsekvensen ikke er stor nok til å ha en ytterligere påvirkning på den psykiske helsen til befolkningen som følge av tiltaket.

1.4.2.1 Anleggsperioden

Virkningen for sosiale og helsemessige forhold er vurdert til *liten negativ*.

Nytt kraftverk etableres i et hytteområde med lavt antall innbyggere. Det er registrert noen turstier på UT.no, og siden området har kombinasjon av skogområder og høyfjell kan det brukes til friluftaktiviteter. Fagrapport for friluftsliv har vurdert at fjellvandring og toppturer er blant de mest populære aktivitetene, både langs merkede og umerkede stier. Fagrapporten vurderer at tiltaket kan føre til økt støy og

reduksjon i attraktivitet i anleggsperioden. Denne konsekvensen er vurdert i fagrapporten, og gir ingen ytterligere effekt for samfunnet. Kapittel om friluftsliv beskriver denne påvirkningen nærmere. Det kan imidlertid være en ytterligere effekt på folkehelse som følge av påvirkningen av psykisk helse. Dersom tiltaket hadde ført til en stor negativ konsekvens for friluftslivet, ville dette kunne gått utover befolkningens psykiske helse.

Støy kan forårsake helseskader, være belastende for de som opplever støyen og medføre kostnader for samfunnet. Støy kan føre til søvnforstyrrelser, redusert livskvalitet og helseproblemer. Bygg- og anleggsvirksomhet er en av de ledende kildene til støy i samfunnet.¹⁵ Det er forventet støy fra tunnelåpningene og ved frakt og dumping av masser under anleggsarbeidet. Eksponering for forbigående støy har mindre sannsynlighet for å forårsake langvarige skader, og for mange vil de fysiologiske responsene gå tilbake til det samme nivået som før eksponeringen. Konsekvensene fra støy er vurdert i egen fagrapport. Det kan imidlertid være en ytterligere påvirkning på folkehelse da den psykiske helsen kan bli påvirket negativt i form av stress for å oppleve helseskader.

Størstedelen av anleggsarbeidet foregår inne i fjellet eller under bakken. Arbeidet som utføres under bakken vil ha begrenset påvirkning på omgivelsene. Ulempene vil være størst ved tunnelåpningene og ved frakt og dumping av masser. Det er ingen registrert befolking i umiddelbar nærhet til planlagt tipp ifølge SSB sin kartbank. Tipp er steinmassene fra tunellen som blir etablert.

Støv er en annen faktor som kan forårsake helseskader og er en form for luftforurensning. Svevestøv forverrer sykdommer i luftveiene- og hjerte og karsystemet.¹⁶ Bygg- og anleggsvirksomhet er typiske kilder til luftforurensning på grunn av utslipp fra anleggsmaskiner, graving og transport av masser. I notatet for grunnforurensning, støv og massedeponi kommer det frem at det vil kunne dannes støv fra tiltaket i forbindelse med anleggsgjennomføringen. Det er særlig knyttet til sprengningsarbeidene, anleggstrafikk og ved bruk av helikopter. Konsekvensene fra støv er vurdert i notatet for grunnforurensning, støv og massedeponi. Vurderingen er at tiltaket ikke fører til luftforurensning, men at anleggsgjennomføring kan føre til støvdannelse. Imidlertid kan det være ytterligere påvirkning på folkehelse da den psykiske helsen kan bli påvirket negativt i form av stress for å oppleve helseskader fra støv.

Noen grupper er mer sårbare for støy og støv. Det gjelder særlig barn, eldre og kronisk syke (Folkehelseinstituttet, 2024). Det er ingen barnehager, skoler, sykehjem eller omsorgsboliger i umiddelbar nærhet til anleggsarbeidet eller anleggsveier. Transport vil dog trolig gå gjennom noen av tettstedene rundt Samnangerfjorden, som er Samnanger og Haga. Selv om det er både barnehage og sykehjem Samnanger og Haga, mener vi frekvensen av transport vil medføre små konsekvenser for støv og støy.

I anleggsperioden er det sannsynlig at det vil være noen ukependlere og dagpendlere som kommer for å utføre anleggsarbeidet, men antallet tilreisende arbeidere vil trolig ikke være så høyt at det vil påvirke de sosiale forholdene i de berørte kommunene. De berørte kommunene har relativt god tilgang på bygg- og anleggskraft, så mye av behovet for arbeidskraft kan sannsynligvis dekkes lokalt.

I tillegg til helsemessig påvirkning kan anleggstrafikk, støy og støv fra anleggsarbeidet kan også påvirke opplevelsen av omgivelsene, for eksempel ved at bruken av utendørsområder kan oppleves som ubehagelig. Det kan også ha en påvirkning i trafikken dersom det er mye anleggstrafikk.

1.4.2.2 Driftsperioden

Virkningen fra Sotabotnen kraftverk på sosiale og helsemessige forhold er vurdert til *ubetydelig*.

Kraftverket anlegges i fjell. Det vil derfor ikke generes støy fra drift av nytt kraftverk som vil påvirke omgivelsene eller befolkningen. Ifølge Mattilsynet sin oversikt over drikkevann er ikke Svartavatnet kategorisert som en drikkevannskilde og uttak fra vannet vil derfor ikke påvirke hverken tilgang eller kvalitet til drikkevann i de berørte kommunene.

Fra notat for grunnforurensning, støv og massetipp Sotabotnen er det vurdert noe nitrogenforurensning tidlig i driftsperioden. Nitrogenforurensning har ved lave nivåer ikke en direkte konsekvens for

¹⁵ Folkehelseerapporten 2024. Folkehelseinstituttet. (03.10.2025)

¹⁶ Folkehelseerapporten 2024. Folkehelseinstituttet. (03.10.2025)

menneskers helse. I tillegg nevner notatet at plast i fra sprengningsarbeidene vil bli igjen i massetippen, og vil mulig gi noe negative virkninger fra utvasking av massetipp over tid. Fordi massetippen ikke gir tilsig til drikkevann, vurderes det at utvaskingen av plast ikke vil ha en direkte konsekvens for helse. Siden plast fra sprengningsarbeidene ikke fører til, eller at det fører til svært lav direkte konsekvens på helse, forventer man ikke at personer som bruker området vil bekymre seg over risiko for helseeffekter som følge av forurensing. Derfor vurderes det at tiltaket ikke har ytterligere påvirkning på psykisk helse.

Den samlede vurderingen fra fagrapport for friluftsliv er satt til noe negativ konsekvens da det kan påvirke området rundt Kvitingrvatnet. Konsekvensen for helse er dekket i fagrapporten for friluftsliv som vurderer betydning for allmennhetens mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende og trivselsskapende aktivitet. Den negative konsekvensen for friluftsliv kan også ha en negativ konsekvens for psykisk helse for befolkningen, men siden konsekvensen er avgrenset til området rundt Kvitingrvatnet vurderes det til at det ikke er en ytterligere konsekvens da influensområdet er stort.

1.5 Samlet konsekvens

Etablering av Sotabotnen kraftverk vurderes til å ha en samlet positiv konsekvens på samfunnet i de berørte kommunene. Vurderingen av konsekvensen fokuserer på hvordan ulike samfunnstemaer blir berørt av tiltaket både i anleggsperioden og driftsperioden, se Tabell 1-4. Konsekvensene for sosiale og helsemessige forhold er satt til liten negativ i anleggsperioden. Da det ikke er registrert andre negative konsekvenser, vil de positive konsekvensene være sterkere for samfunnet.

Tabell 1-4. Sammenstilling av konsekvenser for samfunn.

Samfunnstema	Anleggsperiode	Driftsperiode
Befolkning og boligbygging	Ubetydelig	Ubetydelig
Næring og sysselsetting	Stor positiv	Ubetydelig
Kommunens tjenestetilbud og økonomi	Middels positiv	Middels positiv
Sosiale og helsemessige forhold	Liten negativ	Ubetydelig

Referanser

- Eviny. (2025, 10 01). Hentet fra Styre, ledelse og eiere: <https://www.eviny.no/om-eviny/styre-ledelse-og-eiere>
- Folkehelseinstituttet. (2024). *Folkehelse rapporten*.
- Helsedirektoratet. (2021). *Sektorrapport om folkehelse 2021*.
- Kommunesektorens organisasjon. (2025, 10 01). *ks.no*. Hentet fra Kommunesektorens kraftinntekter 2022: <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/kommunesektorens-kraftinntekter/>
- NAV. (2025, 08 06). *Helt ledige*. Hentet fra Helt ledige: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/arbeidssokere-og-stillinger-statistikk/helt-ledige>
- NVE. (2004). *Faktaark konsesjonsavgifter og konsesjonskraft*. Hentet fra https://publikasjoner.nve.no/faktaark/2004/faktaark2004_01.pdf
- NVE. (2025, 08 13). Hentet fra Konsesjonssøknad vannkraftanlegg: <https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-vannkraftanlegg/soknad/virkninger-for-miljo-og-samfunn/#pageSection-15>
- Riksrevisjonen. (2025). *Riksrevisjonens undersøkelse av kapasiteten i strømmettet*. Hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2024-2025/kapasiteten-i-stromnettet.pdf>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 16). Hentet fra Regionale befolkningsframskrivninger: <https://www.ssb.no/statbank/table/14288>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 16). Hentet fra Kommunefakta: <https://www.ssb.no/kommunefakta>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 16). Hentet fra Sysselsetting, registerbasert: <https://www.ssb.no/statbank/table/13470>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 16). Hentet fra Kommuneregnskap: <https://www.ssb.no/statbank/table/12362>
- Statistisk sentralbyrå. (2025, 09 12). *SSB*. Hentet fra Kommuneregnskap: <https://www.ssb.no/statbank/table/12137/tableViewLayout1/>